

UZASADNIENIE

Powód – K. P., w pozwie z dnia 28 marca 2017 roku, skierowanym przeciwko T. M. (M.) wniósł o zasądzenie w postępowaniu nakazowym od pozwanego kwoty 115.581,58 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 13.157,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 18 września 2000 roku zaciągnął dla pozwanego kredyt gotówkowy w (...) Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej (...) Oddział w Ł.. Pozwany podrobił wówczas na umowie o pożyczkę gotówkową podpis M. C. (poręczyciela) za co obaj zostali skazani za oszustwo (Wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 maja 2005 roku w sprawie XIX K 264/04). Pozwany w 2000 roku chciał rozpocząć działalność gospodarczą, ale nie posiadał zdolności kredytowej i starał się o pomoc w tym zakresie u powoda. Pozwany zaproponował, aby Powód zaciągnął zobowiązanie na swoje imię i nazwisko, a spłatę kredytu wraz z odsetkami kosztami będzie pokrywał Pozwany. Pozwany zgodził się na propozycje z uwagi na dobre stosunki sąsiedzkie z pozwanym. Pozwany nie spłacał jednak pożyczki a wszelkie próby uzyskania należności od Pozwanego okazały się bezskuteczne. Obecnie kwota należności przekracza 6-krotności zaciągniętej pożyczki, Pozwany oprócz deklaracji spłaty nie podejmuje żadnych kroków zmierzających do zmniejszenia długu. Powód dokonał już spłaty części świadczenia, ale jest to kwota symboliczna w stosunku do obecnych zobowiązań. Obecny wierzyciel należności wszczął przeciw powodowi postępowanie egzekucyjne. Dnia 23 lutego 2017 roku Pozwany złożył Powodowi oświadczenie woli o uznaniu długu, zobowiązując się zapłacić łącznie kwotę 130.356,23 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności.

Wraz z pozwem powód złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

/pozew wraz z wnioskiem - k. 3-7/

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017 roku zwolniono powoda od kosztów sądowych w całości.

/postanowienie – k. 25/

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 6 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie II Nc 128/17 nakazał pozwanemu T. M., aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 128.739,49 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od kwoty 115.581,58 zł od dnia 23 lutego 2017 roku do dnia zapłaty ,

- od kwoty 13.157,91 zł od dnia doręczenia nakazu zapłaty do dnia zapłaty oraz kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu – w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty albo wniósł w tymże terminie sprzeciw; oraz nakazał pobrać od T. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1.610 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty od pozwu.

/nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym – k. 27/

Pozwany T. M. w sprzeciwie od ww. nakazu zapłaty wniesionym dnia 27 kwietnia 2017 roku wniósł o uchylenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym i oddalenie powództwa w całości, jako całkowicie nieuzasadnionego w stosunku do pozwanego z powodu braku dostatecznych dowodów w zakresie udowodnienia roszczenia w okolicznościach niniejszej sprawy oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych i ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego na okoliczność przedmiotowej sprawy. Zaskarżonemu nakazowi zapłaty zarzucił m.in.: niepoprawne przyjęcie przez Sąd wyrokujący, że pozwany w chwili podpisywania niesporządzonego przez siebie oświadczenia z dnia 23 lutego 2017 roku na rzecz powoda był w pełni władzy umysłowej, w sytuacji istniejącego otepienia wynikającego z jego choroby; przedawnienie roszczenia powoda w stosunku do

pozwanego z tytułu zapadłych wyroków sądowych w sprawie o sygnaturze akt XI Ne 243/2001 r Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI Wydziału Cywilnego oraz o sygnaturze akt XIX K 264/2004 roku Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XIX Wydziału Grodzkiego zapadłych w przedmiotowych sprawach:

Nadto pozwany wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

/sprzeciw od nakazu zapłaty – k. 32/

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2017 roku ustanowiono dla pozwanego pełnomocnika z urzędu.

/postanowienie – k. 53/

W piśmie z dnia 3 lipca 2017 roku powód poparł dotychczasowe powództwo.

/pismo – k. 60/

Na skutek wniosku z dnia 2 października 2017 roku, postanowieniem z dnia 4 października 2017 roku ustanowiono dla powoda adwokata z urzędu.

Pismem z dnia 25 października 2017 roku pozwany podniósł ponownie, jako główny zarzut – zarzut przedawnienia roszczenia powoda.

/pismo – k. 114-117/

Dnia 19 marca 2018 roku na posiedzeniu jawnym T. M. zakwestionował prawdziwość własnego podpisu pod oświadczeniem o uznaniu długu powoda z dnia 23 lutego 2017 roku.

/ zeznania pozwanego – k. 160v. – 162v./

Na rozprawie poprzedzającej wyrokowanie, strony podtrzymały swe stanowiska w sprawie.

/stanowisko pełn. powoda – k. 290 e-protokół 00:29:41; stanowisko pełn. pozwanego – k. 290 e-protokół 00:39:50/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadził z pozwanym interesy i dobrze go znał. W 2000 roku powód za namową pozwanego zaciągnął kredyt na 20.000 złotych, z którego pieniądze przekazał w całości pozwanemu. Mężczyźni umówili się, że pozwany będzie spłacał kredyt, który zaciągnął powód, ale pozwany nie wywiązał się z obietnicy. Powód spłacił kredyt jedynie w kwocie 1.000 złotych, i toczy się wobec niego postępowanie egzekucyjne.

Podczas składania wniosku o kredyt pozwany podrobił podpis żyranta. Skutkiem tego prawomocnym wyrokiem z dnia 18 maja 2005 roku wydanym w sprawie XIX K 264/04 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi powód został uznany winnym tego, iż „w dniu 18 września 2000 roku w Ł. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadzając w błąd osobę uprawnioną do zawierania umów w imieniu (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (...) Oddział w Ł. w błąd co do zamiaru wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania finansowego doprowadził w/w podmiot do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 20.000 złotych stanowiącej wartość udzielonej mu pożyczki gotówkowej, której nie spłacił” a pozwany został uznany winnym tego, iż „w dniu 18 września 2000 roku w Ł. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w zamiarze, aby K. P. dokonał wyłudzenia mienia swoim zachowaniem poprzez podrobienie na umowie o pożyczkę gotówkową podpisu M. C. (żyranta) ułatwił K. P. dokonanie czynu zabronionego polegającego na wprowadzeniu osoby uprawnionej do zawierania umów w imieniu (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (...) Oddział w Ł. w błąd co do zamiaru wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania finansowego przez co doprowadził w/w podmiot do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 20.000 złotych stanowiącej wartość udzielonej K. P. pożyczki gotówkowej, której ten nie spłacił”.

/wyrok – k. 11-12; pismo i zawiadomienie – k. 13-14; zeznania świadka G. A. – k. 143 – 144 e-protokół (...):07:42 – 00:26:40; zeznania powoda – k. 160v. w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami powoda – k. 120v. -121 e-protokół (...):08:05-00:16:14/

Dnia 23 lutego 2017 roku pozwany T. M. podpisał przedstawione mu przez powoda oświadczenie, w którym, z którego treści wynika, że wprowadził w błąd powoda i namówił go do zaciągnięcia kredytu dla siebie ze (...) Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (...) Oddział w Ł. oraz zobowiązał się płacić za K. P. wszystkie koszty związane ze spłatą tego kredytu. T. M. wskazał, że uznaje należność główną w całości w wysokości 35.873 zł, odsetki wyliczone w kwocie 81.325,32 zł, koszty procesu w kwocie 576,31 zł, koszty zastępstwa w procesie w wysokości 4.732,46 zł, koszty zastępstwa w egzekucji w wysokości 3.079,67 zł, koszty przeprowadzonej egzekucji w wysokości 4.723,89 zł, oraz wydatki gotówkowe w wysokości 45,58 zł, łącznie uznając zobowiązanie względem K. P. w wysokości 130.356,23 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności.

/oświadczenie – k. 119; zeznania powoda – k. 160v. w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami powoda – k. 120v. -121 e-protokół (...):08:05-00:16:14/

Do spotkania powoda z pozwanym doszło ok. 6 lat temu, do następnego spotkania stron miał dojść ok. 1,5 roku temu - mężczyźni mieli wówczas poruszać tematy zaległych spraw, jednak do spotkania nie doszło. Powód często dzwonił do pozwanego domagając się zwrotu pieniędzy. Pozwany ok. 3-4 lat temu przeszedł udar i nieprawidłowo ocenił później otaczającą go rzeczywistość a nadto miał problemy z motoryką. Pozwany po podpisaniu oświadczenia mówił, iż nie wie skąd wzięła się zapisana w oświadczeniu z dnia 23 lutego 2017 roku kwota. Pozwany ukończył technikum tworzyw sztucznych, a także miał produkcję lodów i zajmował się handlem, ale był przy tym nieodpowiedzialny, snuł nierealistyczne plany, które zapoczątkowały długi. Pozwany miał w czasie powstania oświadczenia a także ma obecnie problemy z pamięcią, nadto brał i bierze wiele leków.

/zeznania świadka G. A. – k. 143 – 144 e-protokół (...):07:42 – 00:26:40; zeznania pozwanego – k. 160v. – 162v.; zeznania powoda – k. 160v. w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami powoda – k. 120v. -121 e-protokół (...):08:05-00:16:14/

Powód jest zadłużony na kwotę ok. 136 tys. złotych. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. K. prowadzi wobec powoda K. P. postępowanie egzekucyjne – sygn. AK Km 3747/12. Powód nie posiada innych długów.

/zaświadczenie – k. 14-15; zeznania powoda – k. 160v./

Dnia 28 listopada 2017 roku T. M. nadał do powoda oświadczenie, z którego treści wynika że wypowiada złożone dnia 23 lutego 2017 roku oświadczenie o uznaniu długu gdyż, zostało ono złożone pod wpływem groźby i przymusu, w sytuacji gdy pozwany nie miał pełnej świadomości przy jego podpisywaniu a nadto wskazano, że oświadczenie z lutego 2017 roku zostało przygotowane przez powoda i wg. jego pomysłu, w celu wyzysku osoby pozwanego.

/oświadczenie – k. 140/

Z analizy dokumentacji medycznej pozwanego wynika, że T. M. w 2006 roku przebył udar mózgu z niedowładem połowicznym prawostronnym i afazją motoryczną. Po 17 dniowej hospitalizacji został wypisany do domu uruchomiony z nieznaczną afazją, ale z zaburzeniami koncentracji i pamięci. W 2012 roku lekarz neurolog odnotował u niego, zaburzenia mowy, pamięci, koncentracji, orientacji spowolnienie psychoruchowe, nasilone od kilku miesięcy. W 2013 roku T. M. był ponownie hospitalizowany w oddziale internistyczno – kardiologicznym, gdzie w rozpoznaniu stwierdzono liczne obciążenia chorobami somatycznymi, w tym po wykonanej diagnostyce obrazowej stwierdzono naczyniopochodne uszkodzenie mózgu, zaniki korowo - podkorowe mózgowia oraz miażdżycę uogólnioną szczególnie tętnic mózgowych. Od sierpnia 2017 roku T. M. był wiele razy hospitalizowany – w trakcie tych hospitalizacji potwierdzono wcześniej diagnozowane schorzenia. Pozwany był konsultowany przez psychologa, który w sierpniu 2017 roku rozpoznał obniżenie funkcjonowania emocjonalnego o obrazie obniżonego nastroju, tendencji do

płaczliwości, wzmożonego napięcia, zaburzeń snu oraz obniżenie funkcjonowania poznawczego. Analiza pozwala stwierdzić występowanie u T. M. trwałego uszkodzenia cun z obniżeniem funkcji poznawczych w zakresie pamięci, zapamiętywania, odtwarzania z zaburzeniami nastroju i emocji, okresowo orientacji. Powyższe zaburzenia datują się od 2006 roku mają charakter przewlekły, postępujący, w latach 2012, 2013, w kwietniu 2017 i w lipcu 2017 roku odnotowano wyraźne obniżenie funkcji poznawczych z zaburzeniami nastroju i chwiejnością emocjonalną. Nadal występują u pozwanego objawy otępienia mieszanego tj. obniżenie sprawności intelektualnej z chwiejnością emocjonalną, brakiem wglądu. W dniu 23 lutego 2017 r.- T. M. nie był zdolny do świadomego wyrażenia woli i podejmowania decyzji, gdyż w okresie podpisywania oświadczenia występowały u pozwanego zaburzenia o podobnym nasileniu. Nie ma takiej potrzeby, aby pozwany się leczył, bo nie ma zaburzeń natury psychiatrycznej. Stan zdrowia pozwanego jest zły i nie jest możliwe, aby nastąpiła jakaś poprawa, gdyż zmiany te nie cofają się i nie ma leczenia, które by je cofnęło. Taki stan zdrowia psychicznego świadczy o tym, że pozwany nie był osobą świadomą do podejmowania decyzji i nie mógł on formułować pism.

/opinia biegłego psychiatry – k. 257-263; uzupełniająca opinia biegłego psychiatry – k. 289 e-protokół (...):02:06-00:16:36/

K. P. jest osobą bezrobotną i nie posiada majątku. Rodzina utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę żony powoda w kwocie 1.485 złotych netto miesięcznie.

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym – k. 16-20/

Okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do sprawy, w tym w szczególności wyroku karnego a także zeznań świadka, opinii powołanego w sprawie biegłego psychiatry a nadto dowodu z zeznań stron. Przy czym w zakresie dowodu z zeznań pozwanego, Sąd miał na względzie opinię biegłego z zakresu psychiatrii i nie dał wiary pozwanemu w zakresie, jakim twierdził, iż pod oświadczeniem nie widnieje jego podpis, podczas, gdy potwierdzają to dowody z pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie a strona powodowa zaniechała dowodów przeciwnych.

Sąd nie uwzględnił przy ustalaniu stanu faktycznego dowodu z opinii biegłego grafologa, z uwagi na jej nierozstrzygującą treść a więc brak przydatności w sprawie.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurologa na okoliczność tego czy pozwany miał świadomość swobodnego podjęcia decyzji w dniu złożenia oświadczenia o uznaniu długu, biorąc pod uwagę dokonane przez niego czynności w kwietniu i listopadzie 2017 roku, gdyż zmierzał on do oczywistego przedłużenia postępowania w sprawie a okoliczności nim objęte zostały już wyczerpująco wykazane za pomocą innych dopuszczonych dowodów, w tym w szczególności dowodem z opinii biegłego psychiatry.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód wskazał, iż dochodzi pozwem zwrotu kwoty 115.581,58 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 13.157,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty tytułem kosztów zaciągniętego na prośbę pozwanego kredytu w kwocie 20.000 złotych a także zwrotu kosztów wynikających z odsetek od niespłaconej sumy kredytu, kosztów postępowania egzekucyjnego oraz niniejszego postępowania.

W niniejszym stanie faktycznym ustalono, że strony w 2000 roku, przed podpisaniem umowy kredytu, zawarły pewnego rodzaju umowę nienazwaną przewidującą, iż powód zaciągnie dla pozwanego kredyt a pozwany zobowiązuje się do spłaty rat tego kredytu. Pozwany jednak zabrał pieniądze od powoda, ale nie wywiązał się z umowy i zaniechał spłat rat kredytu. Powód nie miał środków na spłatę tego zobowiązania i wpłacił na tą rzecz jedynie 1.000 złotych, co spowodowało powiększenie się długu.

Jako najpóźniejszą datę początkową, od której należałoby liczyć wymagalność kredytu Sąd przyjął datę wydania w stosunku do T. M. i K. P. wyroku karnego. Sąd w pkt. 4 wyroku z dnia 18 maja 2005 roku na mocy art. 46 § 1 k.k. zobowiązał T. M. oraz K. P. do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego kwoty 20.000 złotych.

Roszczenie powoda ma niewątpliwie charakter majątkowy, więc ulega przedawnieniu. Najdłuższy przewidziany w art. 118 kc w brzmieniu sprzed maja 2018 r. (wejście w życie zmiany ustawy) maksymalny termin przedawnienia wynosił 10 lat, jeżeli przepis szczególny nie stanowił inaczej. Na mocy art. 5 ust. 1 a contrario przepisów nowej ustawy nie stosuje się do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy i przedawnionych. Roszczenie powoda niewątpliwie zostało objęte instytucją przedawnienia, a biorąc pod uwagę powyższe nastąpiło to najpóźniej dnia 18 maja 2015 roku.

Niemniej taki stan rzeczy w niniejszej sprawie nie przesądził jeszcze o oddaleniu powództwa. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy - Izba Cywilna z dnia 25 kwietnia 1974 r. (III CRN 80/74) uchylenie skutków przedawnienia może nastąpić w drodze zrzeczenia się przez dłużnika korzystania z przedawnienia w sposób wyraźny lub dorozumiany. Ten drugi sposób w szczególności może się zrealizować w sytuacji, w której dłużnik po upływie przedawnienia najpierw broni się zarzutem przedawnienia, a następnie uznaje dług, wyrażając to w postaci oświadczenia woli zmierzającego do przyjęcia na siebie obowiązku wykonania przedawnionego zobowiązania.

Z tego względu, w dalszej kolejności ocenie podlegał, podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń.

Pozwany nie negował istnienia długu i umowy między stronami z 2000 roku. Dnia 23 lutego 2017 roku podpisał przygotowane mu przez powoda - K. P. oświadczenie, w którym przyznaje się do wprowadzenia powoda w błąd przy zaciąganiu zobowiązania i uznaje dług w wysokości żądanej przez powoda, zobowiązując się go spłacić. Czynność ta spowodowała więc uchylenie skutków przedawnienia i zawiera dorozumiane zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Oznaczałoby to, że roszczenie powoda nie jest przedawnione i należałoby orzec w sprawie na jego korzyść.

Powództwo jednak podlegało oddaleniu z uwagi, na treść dopuszczonej w sprawie opinii biegłej psychiatry, która wskazała, iż w istocie pozwany od 2006 roku – od chwili udaru, cierpiał na zaburzenia koncentracji i pamięci. Diagnoza została potwierdzona w kolejnych latach – w 2013 roku stwierdzono naczyniopochodne uszkodzenie mózgu, zaniki korowo - podkorowe mózgowia oraz miażdżycę uogólnioną szczególnie tętnic mózgowych. Biegła stwierdziła, że T. M. cierpi na trwałe uszkodzenie centralnego układu nerwowego (cun) z obniżeniem funkcji poznawczych a jego stan zdrowia jest zły i nigdy nie ulegnie poprawie. Na tej podstawie oceniono, iż T. M. w dniu 23 lutego 2017 r., tj. dacie złożenia podpisu pod oświadczeniem o uznaniu długu, nie był zdolny do świadomego wyrażenia woli i podejmowania decyzji, gdyż w okresie podpisywania oświadczenia występowały u pozwanego zaburzenia o podobnym nasileniu.

Na mocy przepisów art. 82 kc, nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

W takim stanie rzeczy, stan zdrowia pozwanego od 2006 roku należy uznać za obarczony nieprzemijającym i postępującym zaburzeniem czynności psychicznych. Rację ma więc pełnomocnik pozwanego, iż pozwany nie był w stanie samodzielnie podjąć ww. decyzji polegającej na złożeniu jednostronnego oświadczenia woli o uznaniu długu względem powoda.

Oświadczenie złożone przez pozwanego w dniu 23 lutego 2017 roku Sąd uznał więc za nieważne. Brak oświadczenie pozwanego zamyka powodowi drogę do opisanego powyżej uchylenia skutków przedawnienia, toteż powództwo należało oddalić.

O kosztach procesu, co do K. P., Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Powód jest stroną przegrywającą, jednak Sąd, nie obciążając go kosztami poniesionymi przez przeciwnika, kierował się jego sytuacją rodzinną i majątkową. K. P. jest osobą bezrobotną, rodzinę utrzymuje jedynie jego żona, pracując za wynagrodzeniem w kwocie 1.485 złotych netto. Powód jest zadłużony na kwotę ok. 136 tys. złotych i jest wobec niego prowadzone postępowanie egzekucyjne. Biorąc

to pod uwagę Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania odstępstwa od zasady obciążenia kosztami procesu stosownie do jego wyniku.

O wynagrodzeniu pełnomocników ustanowionych dla stron z urzędu, Sąd orzekł na podstawie § 8 pkt. 6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).